

Правила створення тесту навчальних досягнень

Мета заняття:

Класифікувати освітні цілі за рівнями та розрізняти основні принципи формулювання освітніх цілей;

Визначити правила написання тестових завдань

Цілі навчання як системоутворюючий елемент

Елемент педагогічної системи, що безпосередньо перебуває під впливом соціальної системи є *системоутворюючим елементом*.

Таким елементом є **цілі навчання**, а точніше цілі підготовки учня або фахівця відповідного рівня. Саме на цей елемент спрямовані вимоги соціальної системи.

Метою навчання є набуття певних умінь і навиків, різних видів досвіду .

Рівні цілей професійної діяльності

В залежності від рівня відображення освітньої діяльності, цілі можуть бути сформульовані на загальному рівні або дуже детально.

Рівні цілей

- 1– загальні цілі;
- 2– спеціальні цілі;
- 3– вузькоспеціальні цілі.

Де застосовуються

кінцеві цілі навчання типових програмах;
конкретні цілі типової програми навчальної дисципліни (тематична атестація, рубіжні контрольні, модульні тести);
Олімпіадні та конкурсні завдання.

Правила формулювання цілей навчальної діяльності

1. Ключем до точного опису цілей навчальної діяльності є правильний **вибір дієслова**. Можливе використання наказового способу цих дієслів.

2. Поруч з точним визначенням того “що повинен робити учень” потрібно вказати на **умови**, за яких він буде демонструвати здатність виконати завдання, а також визначити **критерії** або **стандарти**, відповідно до яких буде здійснюватися оцінювання знань.

Правила формулювання цілей навчальної діяльності

3. Цілі необхідно формулювати за допомогою **однозначних** термінів.

4. Формулювання цілей повинно бути чітким, не перевантаженим зайвими словами.

5. Цілі повинні бути **унітарними**, тобто кожне положення повинно належати до одного процесу.

Висновки

Цілі навчання є системоутворюючим елементом педагогічної системи.

Існують різні рівні цілей навчання в залежності від рівня відображення освітньої діяльності.

Цілі вимагають **однозначного та чіткого формулювання.**

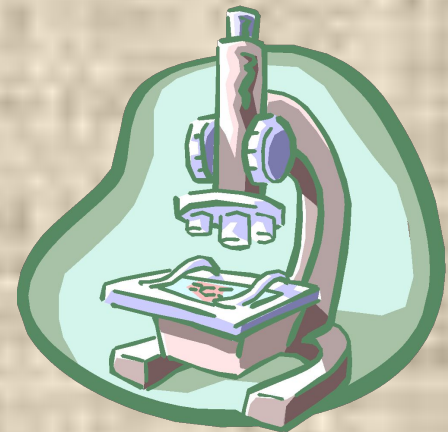
Цілі навчання мають бути сформульовані у **термінах освітньої діяльності.**

Об'єкти оцінювання

К огнітивний (знання та вміння)

П сихомоторний (навички)

О собистісний (ставлення)

Когнітивний домен або пізнавальна сфера (Bloom-1956)

Пізнавальна сфера містить цілі, що описують знання та інтелектуальні здібності особистості.

Класифікація пізнавальної сфери включає шість класів цілей, що розміщені відповідно до складності завдання:

*знання, розуміння, застосування,
аналіз, синтез та оцінювання знань.*

Особистісна або емоційна сфера (Krathwoll-1964)

Емоційна сфера включає в себе цілі, що стосуються емоцій, почуттів, цінностей, позицій та пов'язані зі змінами в них.

Ця сфера поділяється на *п'ять* основних класів:

сприймання, реагування, переконаність, селективність, індивідуальність.

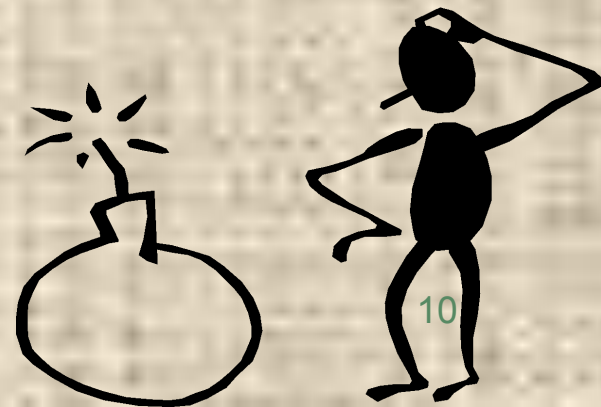

Психомоторний домен (сфера) (Simpson-1966, Kibler-1970, Harrow-1972)

Психомоторна сфера пов'язана із рухами, маніпуляціями з матеріалом або об'єктом, а також з координацією.

Ця галузь є найбільш складною для класифікації, оскільки за виключенням найпростіших рефлексів, всі інші дії включають в себе пізнавальні та емоційні компоненти.

Психомоторна сфера поділяється на **п'ять** класів відповідно до рівня розвитку психомоторних здібностей.

Рівні сформованості знань Когнітивний домен

Влоот, 1956

Когнітивна сфера - класифікація за рівнями сформованості

<i>Таксономічний рівень</i>	<i>Класифікація</i>
1.00	Знання (запам'ятовування попередньо вивченого матеріалу)
2.00	Розуміння (розуміння смислу вивченого матеріалу)
3.00	Застосування (вміння використати вивчений матеріал у нових ситуаціях)
4.00	Аналіз (вміння розчленити ціле на складові елементи)
5.00	Синтез (вміння створити ціле з частин)
6.00	Оцінювання (вміння визначити цінність та придатність певних засобів для досягнення певної мети)

Рівні засвоєння у когнітивній (пізнавальній) сфері

Б.Блум (1956)	В.Беспалько	М.Скаткін	Г.Клаус, Ж.Піаже
Знання (запам'ятовування)	Знайомство (ідентифікація)	Сприйняття, осмислення, запам'ятовування	Примітивна форма сприйняття
Розуміння (смыслу вивченого)	Відтворення. (завдання)	Застосування (у типових ситуаціях)	Початкове осмислення
Застосування (у нових ситуаціях)	Вміння (не типові завдання)		Змістовний (формування понять)
Аналіз (розчленити ціле на складові)	Трансформація, творчість (небудова)		
Синтез (створити ціле з частин)	Творчість (небудова)	Застосування (у нових ситуаціях)	Практично-змістовний (перетворення інформації)
Оцінювання (визначити засобів для досягнення мети)	Рішення проблем і пошукових задач		

Когнітивна сфера - вербальні моделі

Таксономічний рівень	Приклади інфінітивів	Приклади прямих доповнень
1.00	ЗНАННЯ (запам'ятований попередньо вивчений матеріал)	
1.10 <i>Знання базової специфіки</i>	визначити, вирізнити, засвоїти, ідентифікувати, згадати, впізнати	глосарій, терміни, термінологія, значення, визначення, елементи, фактична інформація (періоди), властивості, приклади, явища
1.20 <i>способів та методів оперування базовою специфікою</i>	згадати, впізнати, засвоїти, ідентифікувати	форми, конвенції, вживання, використання, правила, способи, засоби, символи, представлення, стилі, формати, дії, процеси, рух, неперервність, розвиток, напрямок, секвенція, причини, зв'язки, сили, вплив, області, типи, ознаки, класи, набори, поділ, групування, класифікація, категорія, критерії, основи, елементи, методи, підходи, застосування, процедури, обробка
1.30 <i>специфічних універсалій та абстракцій</i>	згадати, впізнати, засвоїти, ідентифікувати	принципи, узагальнення, схеми, основоположні поняття, закони, базові елементи, значимість, теорії, основи, взаємозв'язок, структури, організації, формулювання

Когнітивна сфера - вербальні моделі

<i>Таксономічний рівень</i>	<i>Приклади інфінітивів</i>	<i>Приклади прямих доповнень</i>
2.00	<i>Розуміння (розуміння суті вивченого матеріалу)</i>	
2.10 <i>Трансляція</i>	викласти, трансформувати, переказати власними словами, проілюструвати прикладами, підготувати, прочитати, представити, змінити, перефразувати, ствердити	значення, зміст, визначення, представлення, слова, фрази
2.20 <i>Інтерпретація</i>	інтерпретувати, перегрупувати, віддиференціювати, вирізнити, зобразити, пояснити, продемонструвати	відношення, взаємозв'язки, ключові питання, аспекти, нові точки зору, вимоги, висновки, методи, теорії, абстракції
2.30 <i>Екстраполяція</i>	зробити попередню оцінку, припустити, зробити висновок, передбачити, віддиференціювати, визначити, поширити, інтерполювати, екстраполювати, доповнити, зобразити	наслідки, зміст, висновки, фактори, міркування, значення, наслідки, ефекти, вірогідність

Когнітивна сфера - вербальні моделі

<i>Таксономічний рівень</i>	<i>Приклади інфінітивів</i>	<i>Приклади прямих доповнень</i>
3.00 (використати вивчений матеріал у нових ситуаціях)	застосувати, узагальнити, співвіднести, вибрати, розвинути, організувати, використати, застосувати, перенести, реструктурувати, класифікувати	принципи, закони, висновки, ефекти, методи, теорії, абстракції, ситуації, узагальнення, процеси, явища, процедури

Когнітивна сфера - вербальні моделі

<i>Таксономічний рівень</i>	<i>Приклади інфінітивів</i>	<i>Приклади прямих доповнень</i>
4.00	<i>Аналіз (вміння розчленити цілі на складові елементи)</i>	
4.10 <i>Аналіз елементів</i>	вирізнити, прослідкувати, ідентифікувати, класифікувати, відокремити, впізнати, віднести до категорії, розрахувати	елементи, гіпотези, висновки, припущення, твердження, наміри, аргументи, особливості
4.20 <i>Аналіз взаємозв'язків</i>	проаналізувати, протиставити, порівняти, вирізнити, розрахувати	відношення, взаємозв'язки, доцільність, теми, докази, хиби, аргументи, причинно-наслідкові зв'язки, послідовність, частини, ідеї, припущення
4.30 <i>Аналіз організаційних принципів</i>	проаналізувати, вирізнити, віднайти, розрахувати	форми, зразки, мета, точки зору, техніки, тенденції, структури, теми, угруповання, організації

Когнітивна сфера - вербальні моделі

<i>Таксономічний рівень</i>	<i>Приклади інфінітивів</i>	<i>Приклади прямих доповнень</i>
4.00	<i>Аналіз (вміння розчленити цілі на складові елементи)</i>	
4.10 <i>Аналіз елементів</i>	вирізнити, прослідкувати, ідентифікувати, класифікувати, відокремити, впізнати, віднести до категорії, розрахувати	елементи, гіпотези, висновки, припущення, твердження, наміри, аргументи, особливості
4.20 <i>Аналіз взаємозв'язків</i>	проаналізувати, протиставити, порівняти, вирізнити, розрахувати	відношення, взаємозв'язки, доцільність, теми, докази, хиби, аргументи, причинно-наслідкові зв'язки, послідовність, частини, ідеї, припущення
4.30 <i>Аналіз організаційних принципів</i>	проаналізувати, вирізнити, віднайти, розрахувати	форми, зразки, мета, точки зору, техніки, тенденції, структури, теми, угруповання, організації

Когнітивна сфера - вербальні моделі

<i>Таксономічний рівень</i>	<i>Приклади інфінітивів</i>	<i>Приклади прямих доповнень</i>
5.00	<i>Синтез (вміння створити ціле з частин)</i>	
5.10 <i>Створення власного повідомлення</i>	написати, розповісти, передати, створити, скласти, розпочати, видозмінити, задокументувати	Структури, зразки, кінцевий продукт, діяльність, розробка, робота, повідомлення, зусилля, особливості, твір
5.20 <i>Створення плану чи алгоритму дії</i>	запропонувати, спланувати, виготовити, розробити, видозмінити, уточнити	плани, цілі, специфікації, схеми, операції, способи, розв'язання, засоби
5.30 <i>Створення системи абстрактних відношень</i>	розробити, створити, поєднати, організувати, синтезувати, класифікувати, розрахувати, сформулювати, модифікувати	явища, таксономії, концепції, схеми, теорії, відношення, абстракції, узагальнення, гіпотези, розуміння, способи, відкриття

Когнітивна сфера - вербальні моделі

<i>Таксономічний рівень</i>	<i>Приклади інфінітивів</i>	<i>Приклади прямих доповнень</i>
6.00	<i>Оцінювання (вміння визначити цінність та придатність певних засобів для досягнення певної мети)</i>	
6.10 <i>за внутрішніми критеріями</i>	винести судження, довести, підтвердити, оцінити, прийняти рішення	акуратність, постійність, хибність, надійність, недоліки, помилки, точність
6.20 <i>за зовнішніми критеріями</i>	винести судження, довести, розглянути, порівняти, протиставити, стандартизувати, схвалити	кінцева мета, цілі, ефективність, економність, практичність, альтернативи, напрями діяльності, стандарти, теорії, узагальнення

Висновки

Системи класифікації призначені забезпечити *загальний підхід* до *формулювання цілей усіх рівнів*.

При формулюванні цілей навчання необхідно:

- **зробити чітку класифікацію таксономічного рівня;**
- **визначити предмет дії;**
- **вибрати відповідні дієслово і пряме доповнення.**

Діагностичність цілей навчання

Вимога *чіткого та однозначного* опису цілей є базисною для більш узагальненої вимоги **діагностичного** формулювання цілей навчання.

Діагностичність – найбільш загальна і головна вимога щодо дидактичної розробки цілей і завдань навчання.

Ця вимога означає крім певного, однозначного опису цілей навчання, також *завдання* щодо *способу їх вимірювання* та *оцінки* ступеня їх реалізації.

Вимоги діагностичності

Діагностичне визначення цілей можна здійснити, якщо вихідні поняття, що використовуються для цього, задовольняють таким вимогам:

- поняття точно визначені, тобто їх ознаки описані настільки точно, що вони завжди співвідносяться з об'єктивними проявами цих понять;
- для проявів характерна категорія міри, тобто їх величина підлягає прямому чи непрямому вимірюванню;
- результати вимірювання співвідносяться з певною шкалою, тобто можуть бути відповідно оцінені.

Висновки

Для діагностичного опису мети навчання та точного визначення ступеня її досягнення, тобто для виконання процедури діагностичного цілеутворення необхідне виконання таких умов:

- певний, однозначний опис цілей;
- існування надійного діагностуючого інструменту вимірювань (тесту);
- можливість вимірювання;
- можливість оцінювання (представлення коректної шкали оцінки).